

Viser til deres brev av 1. april vedrørende høring av NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land.

Larvik kommunestyre fattet 11. september d.å. følgende vedtak:

KST- 156/19 Vedtak:

1. Larvik kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, men er generelt skeptisk til etablering av vindkraftanlegg på land og spesielt i uberørt natur.

2. Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.

3. Larvik kommune er negative til at det skal kunne tillates etablert vindkraftverk innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Hovedargumentet for dette er at området er et regionalt viktig utfartsområde for bl.a. følgende kommuner Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Re, Porsgrunn, Skien, Siljan, Sauherad og Kongsberg. Larvik kommune ber om at område 4 tas ut av forslag til nasjonale ramme for vindkraft på land.

Vedlagte saksfremlegg med vedlegg er Larvik kommune sin høringsuttalelse i saken.

Mvh

Håvard Gulliksen

Fungerende virksomhetsleder

Landbruk

telefon: 33 17 12 75 / 469 09 169



larvik.kommune.no

[Facebook](#)

Saksframlegg

Saksnummer.	Utvalg	Møtedato
024/19	Miljø- og teknikkomiteen	28.08.2019
107/19	Formannskapet	04.09.2019
156/19	Kommunestyret	11.09.2019

Forslag til nasjonal ramme for vindkraft - høringsuttalelse

RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Larvik kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.
- 2.
3. Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.
- 4.
5. Larvik kommune er negative til at det skal kunne tillates etablert vindkraftverk innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Hovedargumentet for dette er at området er et regionalt viktig utfartsområde for bl.a. følgende kommuner Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Re, Porsgrunn, Skien, Siljan, Sauherad og Kongsberg. Larvik kommune ber om at område 4 tas ut av forslag til nasjonale ramme for vindkraft på land.

Saksbehandler: Rådgiver Håvard Gulliksen

28.08.2019 Miljø- og teknikkomiteen Møtebehandling:

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig anbefalt vedtatt.

MTK- 024/19 Vedtak:

1. Larvik kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.
2. Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens

vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.

3. Larvik kommune er negativ til at det skal kunne tillates etablert vindkraftverk innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Hovedargumentet for dette er at området er et regionalt viktig utfartsområde for bl.a. følgende kommuner Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Re, Porsgrunn, Skien, Siljan, Sauherad og Kongsberg. Larvik kommune ber om at område 4 tas ut av forslag til nasjonale ramme for vindkraft på land.

04.09.2019 Formannskapet

Møtebehandling:

Olaf Holm, KrF, fremmet alternativt forslag som følger:

Det er stor forståelse og enighet om behovet for å redusere mengde CO₂, noe Norge også er forpliktet på i henhold til Paris-avtalen. Vindkraft fører til slike reduksjoner. Vi kan si nei til vindkraft, men konsekvensene kan bli så mye større. Statkraft sier følgende om vindkraft: « Vindkraft er en av de mest miljøvennlige formene for storskala kraftproduksjon vi har tilgjengelig i dag. Statkraft har produsert vindkraft i mer enn et tiår, og utvikler vindkraftprosjekter i Norge, Sverige og Storbritannia». Naturvernforbundet sier følgende: «Naturvernforbundet er opptatt av at ny fornybar energi må bidra til å redusere forbruket av fossil energi. Sammen med energisparing må Norge satse på ny fornybar energi, slik som bio- og solenergi, bølge- og vindkraft og geovarme». Rådmannen sier i sin innstilling: "Etablering av vindkraft nær store befolkningskonsentrasjoner kan gi positiv effekt som kan bidra til grønn energiforsyning til husstander og til grønn næringsvekst på Østlandet. Område 4 er slik sett et område som har en beliggenhet som kan bidra til en positiv effekt både på kort og lang sikt på lokal verdiskaping, sysselsetting og kompetanseoppbygging i Larvik kommune og nabokommuner. Det kan skape et komparativt fortrinn for regionen i forhold til å kunne tiltrekke seg større næringsaktører hvor bedrifter gjennom gode ordninger kan nytte sitt energiforbruk direkte til lokal fornybar kraftproduksjon". På tross av dette, er Rådmannen i sin innstilling negativ til at man i det hele tatt skal vurdere å tillate vindmøller i vårt område. Dette er KrF uenig i. Vi mener det er stor forskjell på å oppføre vindmøller ved en firefelts motorvei og i tilknytning til et næringsområde (eksempelvis Malerød), kontra å anlegge dette på Vindfjell. Derfor bør hvert prosjekt vurderes på selvstendig grunnlag. Forslag til vedtak:

1. *Larvik kommune er positiv til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.*
2. *Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.*
3. *Larvik kommune er positiv til at det skal kunne tillates etablert vindkraft innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Men det legges til grunn at det foretas en streng vurdering ifht lokalisering der det blant annet vektlegges områdets attraktivitet som turområde, nærhet til bebyggelse, vilt og fauna.*

Hallstein Bast, MDG, fremmet følgende tilleggsforslag:

Pkt. 1 Larvik kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, men er generelt skeptisk til etablering av vindkraftanlegg på land og spesielt i uberørt natur.

Votering:

Holms forslag ble tatt opp til votering, og falt mot 1 stemme.

1=KRF

Innstillingen fra miljø- og teknikkomiteen ble deretter votert over og anbefalt vedtatt mot 1 stemme.

1=Krf

Tilleggsforslaget fra Bast ble til slutt enstemmig anbefalt vedtatt.

FSK- 107/19 Vedtak:

1. Larvik kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, men er generelt skeptisk til etablering av vindkraftanlegg på land og spesielt i uberørt natur.
2. Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.
3. Larvik kommune er negative til at det skal kunne tillates etablert vindkraftverk innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Hovedargumentet for dette er at området er et regionalt viktig utfartsområde for bl.a. følgende kommuner Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Re, Porsgrunn, Skien, Siljan, Sauherad og Kongsberg. Larvik kommune ber om at område 4 tas ut av forslag til nasjonale ramme for vindkraft på land.

11.09.2019 Kommunestyret

Møtebehandling:

Olaf Holm, Krf, løftet sitt alternative forslag fra behandlingen i formannskapet:

Det er stor forståelse og enighet om behovet for å redusere mengde CO₂, noe Norge også er forpliktet på i henhold til Paris-avtalen. Vindkraft fører til slike reduksjoner. Vi kan si nei til vindkraft, men konsekvensene kan bli så mye større.

Statkraft sier følgende om vindkraft: « Vindkraft er en av de mest miljøvennlige formene for storskala kraftproduksjon vi har tilgjengelig i dag. Statkraft har produsert vindkraft i mer enn et tiår, og utvikler vindkraftprosjekter i Norge, Sverige og Storbritannia». Naturvernforbundet sier følgende: «Naturvernforbundet er opptatt av at ny fornybar energi må bidra til å redusere forbruket av fossil energi. Sammen med energisparing må Norge satse på ny fornybar energi, slik som bio- og solenergi, bølge- og vindkraft og geovarme».

Rådmannen sier i sin innstilling: "Etablering av vindkraft nær store befolkningskonsentrasjoner kan gi positiv effekt som kan bidra til grønn energiforsyning til husstander og til grønn næringsvekst på Østlandet. Område 4 er slik sett et område som har en beliggenhet som kan bidra til en positiv effekt både på kort og lang sikt på lokal verdiskaping, sysselsetting og kompetanseoppbygging i Larvik kommune og nabokommuner. Det kan skape et komparativt fortrinn for regionen i forhold til å kunne tiltrekke seg større næringsaktører hvor bedrifter gjennom gode ordninger kan nytte sitt energiforbruk direkte til lokal fornybar kraftproduksjon".

På tross av dette, er Rådmannen i sin innstilling negativ til at man i det hele tatt skal vurdere å tillate vindmøller i vårt område. Dette er Krf uenig i. Vi mener det er stor forskjell på å oppføre vindmøller ved en firefelts motorvei og i tilknytning til et næringsområde (eksempelvis Malerød), kontra å anlegge dette på Vindfjell. Derfor bør hvert prosjekt vurderes på selvstendig grunnlag.

Forslag til vedtak:

1. *Larvik kommune er positiv til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge.*
2. *Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.*
3. *Larvik kommune er positiv til at det skal kunne tillates etablert vindkraft innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Men det legges til grunn at det foretas en streng vurdering ifht lokalisering der det blant annet vektlegges områdets attraktivitet som turområde, nærhet til bebyggelse, vilt og fauna.*

Votering:

Holms forslag ble først tatt opp til votering og falt mot 6 stemmer.

6=KRF 2, FRP 2, SP 2

Formannskapetets innstilling ble deretter tatt opp til votering, og ble vedtatt mot 2 stemmer.

2=KRF

KST- 156/19 Vedtak:

1. Larvik kommune er positive til at det fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge, men er generelt skeptisk til etablering av vindkraftanlegg på land og spesielt i uberørt natur.
2. Registrering av friluftsområder utarbeidet av Larvik kommune må legges til grunn for statens vurdering av analyseområde 4, og inngå i grunnlagsdokumentasjonen i det videre arbeid med forslag til nasjonal ramme for vindkraft.
3. Larvik kommune er negative til at det skal kunne tillates etablert vindkraftverk innenfor kommunens arealer omfattet av analyseområde 4 i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft. Hovedargumentet for dette er at området er et regionalt viktig utfartsområde for bl.a. følgende kommuner Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Re, Porsgrunn, Skien, Siljan, Sauherad og Kongsberg. Larvik kommune ber om at område 4 tas ut av forslag til nasjonale ramme for vindkraft på land.

SAMMENDRAG:

Den 9. februar 2017 ga Olje- og energidepartementet (OED) Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede arbeidet med å lage et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land.

Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, gi forutsigbarhet for hvor det vil komme vindkraftverk, mer effektiv konsesjonsbehandling og dempe konfliktnivået i vindkraftsaker.

Forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land er lagt ut på høring med høringsfrist 1. oktober 2019.

Larvik kommunes høringsuttalelse vil omfatte vedtaket i saken som har fulgt følgende politisk behandlingsprosess: «Miljø- og Tekniskkomiteén» 28. august 2019, «Formannskapet» 4. september 2019 og «Kommunestyret» 11. september 2019.

Larvik kommune har sommeren 2019 fått utarbeidet registreringer som viser at det er betydelige

arealer som inngår i område 4 i forslag til nasjonal ramme for vindkraft som vurderes som viktige friluftsområder, som utgjør naturreservat eller inngår i viktige landskaps og naturområder. Larvik kommune har også gjennom planverk lagt til grunn at Skrim – Vindfjelltraktene og Luksefjell er et felles sammenhengende natur-, landskaps- og friluftsområde av regional verdi. Dette gjør at rådmannen til tross for at det er viktig å tilrettelegge for fornybar energiproduksjon i Norge, mener at arealene innenfor Larvik kommune i område 4 bør tas ut av forslag til nasjonal ramme for vindkraft.

HANDLINGSROM:

Energiloven:

Det er energiloven som regulerer vindkraftutbygging i Norge. Energiloven regulerer utbygging, produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi, og har som formål å sikre at dette foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Loven skal ta hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Alle vindkraftverk med en installert effekt over 1 MW eller flere enn 5 vindturbiner må ha konsesjon i medhold av energiloven. NVE er ansvarlig myndighet for å behandle konsesjonssøknader. Her er kommunen høringspart. Kommunene behandler selv søknader om å bygge vindkraftverk på inntil 1 MW etter reglene i plan- og bygningsloven. Her er det satt en begrensning på 5 vindturbiner innenfor hvert prosjekt.

Slik energiloven er utformet i dag har ikke NVE mulighet til å unnlate å ta et vindkraftprosjekt til behandling. Dette krever mye av både statlige, regionale og lokale myndigheter, uavhengig av sannsynligheten for at prosjektet får konsesjon. I Energimeldingen (meld. St. 25 (2015 – 2016)) står det at OED vil utrede og legge fram et lovforslag som gir konsesjonsmyndigheten adgang til å gi tidlig avslag i større vann- og vindkraftsaker. Dette vil kunne lette saksbehandlingen for alle parter. Dette mener Larvik kommune er positivt.

Prosess:

NVE sendte 8. juni 2018 brev til kommunene der de ønsket innspill til viktige regionale interesser i forbindelse med arbeidet til nasjonal ramme for vindkraft.

Larvik kommune gav en administrativ tilbakemelding den 21. september 2018, jf. Vedlegg 1.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Den 9. februar 2017 ga Olje- og energidepartementet (OED) Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede arbeidet med å lage et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land.

Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, gi forutsigbarhet for hvor det vil komme vindkraftverk, mer effektiv konsesjonsbehandling og dempe konfliktnivået i vindkraftsaker. Forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land er lagt ut på høring med høringsfrist 1. oktober 2019.

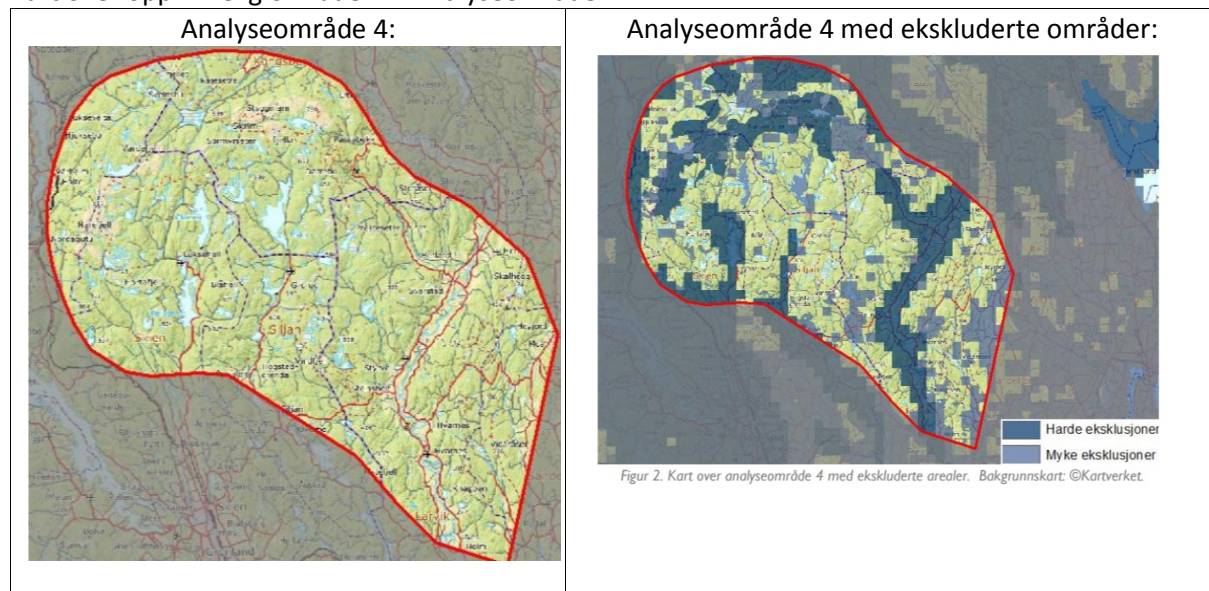
Høringsuttalelsen til Larvik kommune har fulgt følgende politiske behandlingsprosess: «Miljø- og Teknikkomiteén» 28. august 2019, «Formannskapet» 4. september 2019 og «Kommunestyret» 11. september 2019.

Forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land består av et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft. [Det er laget 21 temarapporter basert på nasjonale og internasjonale forskningsartikler. Disse er laget av NVE og andre fagetater og omhandler alt fra friluftsliv, dyreliv og naturområder til elektronisk kommunikasjon, reiseliv, og nabovirkninger m.m.](#) I tillegg til [kart](#) med utpeking av de 13 mest egnede områdene og de 8 nest best egnede områdene for vindkraft. Antall områder som havner over eller under grensen for å være mest egnet, avhenger blant annet av en

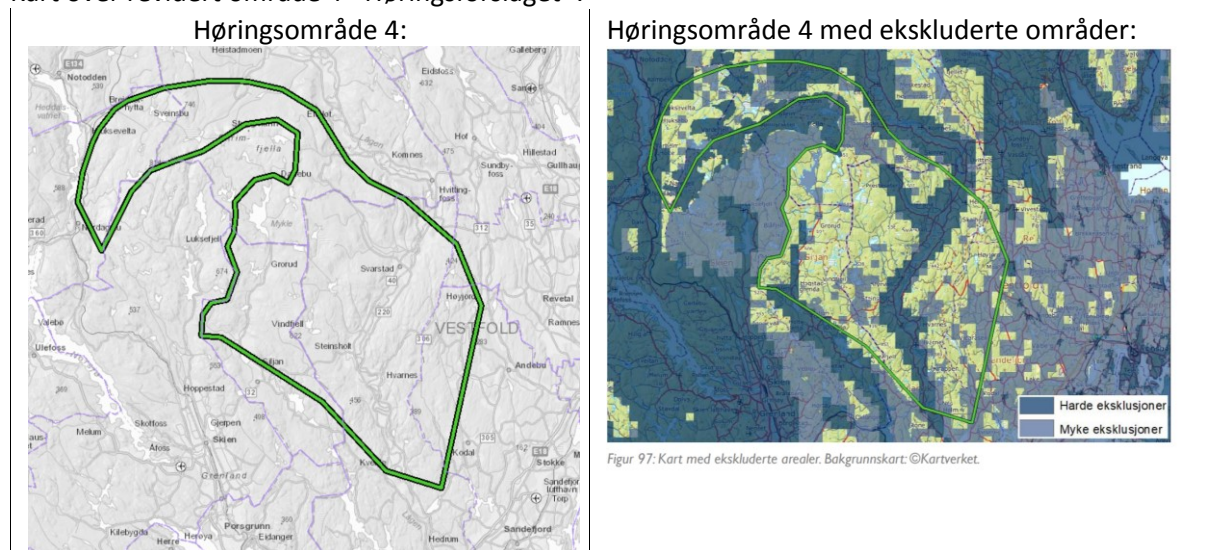
analyse og vurdering av forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. Den endelige nasjonale rammen for vindkraft kan dermed omfatte flere eller færre områder enn det NVE har foreslått.

I forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land er det «område 4» som berører Vestfold, Telemark og Buskerud og de syv kommunene Larvik, Sandefjord, Re, Siljan, Sauherad, Skien og Kongsberg. Område 4 er på totalt 891km². Totalt ikke ekskludert areal er på 475km².

Kart over opprinnelig område 4 – Analyseområde 4:



Kart over revidert område 4 «Høringsforslaget»:



Vestfold fylkeskommune har sammen med Telemark fylkeskommune og de berørte kommunene i løpet av våren/sommeren 2019 jobbet med å lage et oppdatert kunnskapsgrunnlag til høringsinnspillet. En viktig del av arbeidet har bestått i å få kartlagt viktige friluftsområder, som for flere av de berørte kommunene ikke er ekskludert da de ikke er registret i Miljødirektoratets naturbase. Analyseområde 4 ble redusert for Skien sitt vedkommende da de hadde registrert sine viktige friluftsområder, jf. kartet over.

Larvik kommune har vår/sommer 2019 registrert viktige friluftsområder i kommunen, jf. vedlegg 3. Dette vil bli oversendt til Miljødirektoratets naturbase. I forbindelse med rullering av Kommuneplanens arealdel 2020-2032 vil dette bli et temakart som vil bli lagt ut på ordinær høring slik at vi får kvalitetssikret temakartet. Dersom det blir endringer vil disse bli sendt inn til Miljødirektoratets naturbase slik at denne basen er oppdatert i forhold til vedtatt arealplan. I vedlegg

4 vises Larvik kommunes kartlegging av friluftsområder og nabokommunenes kartlegging. Registreringene av friluftsområder er utført av administrasjonen i Larvik kommune. Forslaget er forelagt og drøftet med Larvik turistforening og Tønsberg og omegn turistforening. Larvik kommune har samkjørt registreringene mot tilgrensende nabokommuner, jf. Larvik kommunes høringsuttalelse til kartlegging av friluftsområder i Siljan kommune. Registreringene viser at det er betydelige arealer som inngår i område 4 i forslag til nasjonal ramme for vindkraft som vurderes som viktige friluftsområder, som utgjør naturreservat eller inngår i viktige landskaps og naturområder som ligger innenfor Larvik kommunes areal.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Kommunen vil ikke slik det er i dag få skatteinntekter av et eller eventuelt flere vindkraftverk, da kommunen ikke har skatt på verker og bruk eller eiendomsskatt. Dette kan bli endret dersom det foreslås skatt på vindkraft i forslaget om kraftskatt som legges ut på høring innen 1. oktober 2019 og dette blir vedtatt.

Kommunen kan få inntekter, dersom utbygger velger å bruke lokale entreprenører for å lage plattformene og/eller anleggsveiene, eller kommunen innfører eiendomsskatt. Det er ikke planlagt å innføre eiendomsskatt i Larvik.

Grunneier av eventuelle arealer kan få leieinntekter fra utbygger.

KONSEKVENSER FOR BEFOLKNINGSVEKST, VERDISKAPING OG ØKT KOMPETANSE

Etablering av vindkraftverk vil trolig ikke bidra til økt befolkningsvekst i seg selv.

Etablering av vindkraft kan føre til økt verdiskaping og kompetanse dersom lokalt eierskap er tilstede.

MILJØFAKTORER:

Fornybar energiproduksjon i Norge vil være en viktig omlegging for å bidra til at Norge som nasjon kan ivareta sine internasjonale klimaforpliktelser og bidra til en bærekraftig global framtid.

I Larvik kommune er arealene fra Åsrumvannet i øst og Kvelde/Svartangveien i vest og nordover innenfor område 4, dvs. omtrent halvparten av alt areal i kommunen. Område 4 er et av de minste som NVE har foreslått, og omtrent halvparten av arealene innenfor området er allerede ekskludert for utbygging, jf. NVEs eksklusjonskriterier.

Arealene innenfor område 4 består av mye uberørt natur, naturreservat, verneområder rundt Daleelva og Siljanvassdraget, samt Farrisvannet som drikkevannskilde. I tillegg er store arealer innenfor område 4 svært viktige rekreasjonsområder og friluftsområder, ikke bare for Larvik kommune men også for nabokommunene.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Et eller flere vindkraftverk vil kunne gi støy for barn og unge når de oppholder seg i nærområdene.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Rådmannen legger ikke frem alternative løsninger.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

Generelt:

NVE har foreslått 13 områder som er mest egnet til vindkraftutbygging i Norge.

For område 4 mener Rådmannen at utvelgelsen baserer seg på et mangelfullt kunnskapsgrunnlag. Viktige rekreasjons- og friluftsområder er ikke tatt hensyn til da kommunen ikke hadde foretatt de nødvendige registreringer, og lagt de inn i Miljødirektoratets naturbase, i forkant av at NVE utarbeidet sitt høringsforslag. I Larvik kommune er derfor viktige rekreasjons- og friluftsområder ikke tatt hensyn til ved utvelgelse av mulige områder for vindkraftutbygging.

Fylkesmannen i Vestfold har tidligere i prosessen gitt en uttalelse til Miljødirektoratet datert den 30. oktober 2018. Denne kan leses [her](#). De skriver blant annet:

«Betydelige deler av analyseområdet har nasjonale og vesentlige regionale natur- og landskapsverdier som ikke er hensyntatt i ekskluderingsrundene.

Konfliktpotensialet tilknyttet friluftslivs-/rekreasjonsinteresser er betydelig. Vi anbefaler at NVE og Miljødirektoratet har dialog med Vestfold fylkeskommune som fagmyndighet på sektorområdet friluftsliv for endelige vurderinger av konfliktpotensialet.»

Fylkesmannen i Vestfold belyste temaene rekreasjon/friluftsliv, landskap, naturtyper, fugl og store pattedyr. Det ble pekt på mangelfull kartlegging under flere av disse temaene.

Innspillet har i liten grad blitt hensyntatt i forslaget til nasjonal ramme som nå er ute på høring.

Vestfold Fylkeskommune har tidligere i prosessen gitt en uttalelse, jf. vedlegg 5, til NVE datert den 13. november 2018, der de peker på mangelfull kartlegging og stort konfliktpotensial i området. Dette gjelder både friluftsinnteresser, Numedalslågen som nasjonalt lavesvassdrag, og landskapet i Lågendalen.

Det er etablert en Geopark hvor «Lågendalen» spiller en viktig rolle. Gea Norvegica Geopark eies av Vestfold og Telemark fylkeskommuner og av de direkte berørte kommunene Larvik, Siljan og Skien og Porsgrunn. Geoparken har sendt inn et eget høringsinnspill som Larvik kommune stiller seg bak. Larvik kommune vil her trekke frem et viktig sitat fra deres høringsuttalelse: *«Inngrep av den type og størrelsesorden som går fram av forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land kan bli problematisk i forhold til Gea Norvegica Geoparks UNESCO-status i området»*. Høringsuttalelsen legges med som vedlegg 2 til denne saken.

Forslag til ytterligere eksklusjonskriterier:

Det foreslås at drikkevann, med en buffersone på to km rundt vannet, tas inn som et eksklusjonskriterie. Dette vil medføre at «Rosovann med tilhørende arealer» tas ut av område 4. Rosovann er en reserve-drikkevannskilde og har en viktig rolle i forbindelse med beredskap og er reserveforsyning til Naugfoss vannverk.

Det foreslås at Geoparken i Larvik kommune også blir et eksklusjonskriterie. Geoparken, er en UNESCO global geopark, og er i UNESCO sidestilt i verdi med verdensarvs- og biosfæreområder. Geoparken må bli et eksklusjonskriterium på lik linje som UNESCOs verdensarvområder.

Det foreslås at dalføret i Numedalslågen tas inn som et eksklusjonskriterie i tillegg til selve vannstrengen med tilførselselver. Numedalslågen med tilførselselver viser landskapets morfologi og dannelsen hvor rennende vann, geologi og løsmasser i sum gir et særdeles godt inntrykk av fysiske prosesser fra siste istid og til i dag. Dalføret har en relativt intakt natur – og landskapssystem som i kombinasjon med å være et «Nasjonalt laksevassdrag» gir dalføret høy regional og nasjonal verdi. NVE har ekskludert selve vannstrengen med tilløpselver. Dette støttes, men eksklusjonen bør utvides til å gjelde hele dalføret («Den grønne dalen»), slik at landskapsrommet rundt Lågen og spesielt rundt Kjærra Fossepark som tusenårssted blir bevart.

Status for fornybar energi fra vindkraft:

I 2012 innførte Norge elsertifikatordningen i samarbeid med Sverige. Denne ordningen skulle subsidiere etablering av ny fornybar energi i Norge og Sverige – også vindkraft. Norge forpliktet seg gjennom elsertifikatordningen å finansiere 13,2 TWh ny fornybar energi innen 2020. Bakgrunnen for dette var forpliktelsen i EUs fornybardirektiv om at fornybarandelen i Norge skulle være på 67,5 prosent i 2020. Norge nådde målet i elsertifikatordningen i mai i 2019. Denne ordningen utløper i 2021.

Ved utgangen av 2018 var det 35 vindkraftverk i Norge, med en total normalårsproduksjon på 5,3 TWh. Det var i tillegg 13 vindkraftverk under bygging, noe som vil øke den samlede kraftproduksjonen til 12,2 TWh. Videre er det 37 prosjekter som har fått konsesjon til å bygge, men som ikke er påbegynt. Dersom disse bygges ut vil det kunne gi et ytterligere bidrag på 10,7 TWh. Til sammen blir dette 28,2 TWh. Til sammenligning er den norske vannkraftproduksjonen på 135 TWh i et normalår. Det norske kraftforbruket på 135,4 TWh var i 2018.

Grønn næringsvekst

Det er stort fokus på grønn innovasjon og omlegging til fornybar energi i verden, og Norges forpliktelser til å forhindre økte globale utslipp av klimagasser betinger økt fokus på sirkulærøkonomi og klimafokus i hele verdikjeden. Etablering av vindkraftverk nær store befolkningsskonsentrasjoner kan gi positiv effekt som kan bidra til grønn energiforsyning til husstander og til grønn næringsvekst på Østlandet. Område 4 er slik sett et område som har en beliggenhet som kan bidra til en positiv effekt både på kort og langs sikt på lokal verdiskaping, sysselsetting og kompetanseoppbygging i Larvik kommune og nabokommuner. Det kan skape et komparativt fortrinn for regionen i forhold til å kunne tiltrekke seg større næringsaktører hvor bedrifter gjennom gode ordninger kan knytte sitt energiforbruk direkte til lokal fornybar kraftproduksjon. Imidlertid betinger dette ordninger som legger til rette for lokal grønn næringsutvikling og verdiskaping som følge av vindparkutbyggingen.

Konklusjon:

Dilemma rundt etablering av vindkraftverk er om ny utbygging av fornybar energi bidrar til å «ofre naturen» eller om det vil «berge naturen». Ofte står globale og nasjonale hensyn i kontrast til lokale hensyn.

Rådmannen har etter en grundig avveining og som en konsekvens av registreringer sommeren 2019 kommet fram til at hensynet til lokale verdier knyttet til natur- og friluftslivsinteresser må veie tyngst. Norge forvalter unike natur- og friluftslivsinteresser ikke bare for Norge, men også for Europa og verden. Når Norge gjennom sin satsing allerede har nådd målene med hensyn på vindkraft, vil det etter rådmannens syn ikke være formålstjenlig at sentrale naturområder som er viktige for store befolkningsskonsentrasjoner blir bygget ut med menneskapte installasjoner for kraftproduksjon selv om dette kunne bidratt til å skape lokal grønn verdiskaping.

Rådmannen anbefaler derfor ikke at arealer i Larvik kommune som inngår i det foreslåtte område 4, tas med i det videre arbeidet med ferdigstillingen av nasjonal ramme for vindkraft i Norge.

Vedlegg:

Tittel

Vedlegg 1 Administrativ uttalelse - innspill om viktige regionale interesser

Vedlegg 2 Høringsuttalelse fra Gea Norvegica Geopark

Vedlegg 3 Kartlagte friluftsområder Larvik kommune

Vedlegg 4 Kartlagte friluftsområder Larvik, Sandefjord og Siljan

Vedlegg 5 Vestfold Fylkeskommune - innspill 13.11.2018



Norges Vassdrags- og Energidirektorat (nve)

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Nasjonal ramme for vindkraft å land - Innspill om viktige regionale interesser

Larvik kommune har fått invitasjon til å komme med faglige informasjon av overordnet karakter i forbindelse med Nasjonal ramme for vindkraft på land. Det gis innspill for området som omfattes av Larvik kommune. Det legges til grunn at registreringer fra kjente baser o.l. er tatt med uten innspill fra kommunen. Larvik kommune har utarbeidet et kart hvor det er forsøkt merket av viktige regionale friluftsområder, verneplan under arbeid og bydeboger innenfor kommunens grenser. Friluftsområdene strekker seg også i stor grad utenfor disse grensene, men det legges til grunn at dette dekkes av de andre kommunene selv.

Området som er foreslått som egnet er del av et svært viktig rekreasjonsområde og friluftsområde for regionen. Områdene inneholder løypenett og turstier som er i bruk hele året. Det finnes også såkalte huldrestier (toppturer) som ligger utenfor de grønne markerte arealene på kartet. Hele områdene (både innenfor og utenfor de grønne markerte arealene på kartet) inneholder viktige naturkvaliteter og benyttes i stor grad til sportsfiske, jakt og annen rekreasjon.

Daleelva med Trollfoss er under behandling av Fylkesmannen som et framtidig verneområde. Det er fire bygdeborger i den gamle kommunen. Flere av disse ligger på markerte høydepunkt (koller).

Siljanvassdraget som går fra Skrimfjella til Farrisvannet er et vernet vassdrag med tilhørende nedslagsfelt. Farris er drikkevannskilden for store deler av Vestfold.

Med hilsen
Marit Vasbotten
Miljøvernssjef
33 17 10 00

Dette dokumentet er ekspedert uten manuell signatur

Vedlegg:

Dok.nr	Tittel på vedlegg
185917	Kart til innspill nasjonal ramme



Gea Norvegica Geopark



HØRINGSSVAR –NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land.

Gea Norvegica UNESCO Global Geopark er et interkommunalt selskap, eid av Telemark og Vestfold fylkeskommuner, samt kommunene Larvik, Siljan, Skien, Nome, Porsgrunn, Bamble og Kragerø. Geoparkens aktiviteter foregår innenfor eierkommunenes grenser. Store områder i Larvik, Siljan og Skien har stor betydning for geoparken og er med som foreslåtte områder for vindkraftutbygging i den nasjonale rammen. Som UNESCO Global geopark er vi derfor svært forundret over at vi ikke er med blant høringsinstansene og at UNESCO-statusen for disse områdene ikke er nevnt i plandokumentene. Vi anser oss som en svært viktig aktør for naturformidling og kunnskapsspredning om naturarven i området og skal også være en pådriver for at den geologiske naturarven blir best mulig tatt vare på.

Hva er en UNESCO Global Geopark?

UNESCO Globale geoparker er UNESCOs tredje *site designation*, likestilt med UNESCOs Verdensarv og Biosfæreområder. Der Verdensarvlista i hovedsak handler om kulturarv og Biosfæreområdene dreier seg om det som lever over jordskorpa, er tema for en UNESCO Global Geopark den geologiske naturarven og sammenhengene mellom jordas geologiske historie og alt som lever, inkludert menneskenes historie.

UNESCO Globale geoparker ble vedtatt etablert i 2015, men det internasjonale geoparknettverket har hatt et nært samarbeid med UNESCO siden 2004. Geoparkene er organisert noe annerledes enn de andre to destinasjonsmodellene når det gjelder verneområder. En UNESCO Global geopark er ikke et totalt vernet område, geoparkene inkluderer levende samfunn med en befolkning som kan nyte godt av geoparkens virke. Imidlertid må en slik geopark ha en geologisk naturarv av internasjonal betydning og denne naturarven omtales som *defining heritage*. Den geologiske naturarven må ha en form for vernestatus, men dette kan omfatte alt fra naturminne/-reservat til å være del av kommunale planer eller urfolks rettigheter og kultur. I vår geopark har vi flere naturminner og naturreservater, men også andre verneområder, inkludert landskapsvern. Landskapet vårt, fra de ytterste skjær via øyer, fjordområder, vassdrag, skoger, landbruksland, åser og fjellområder, er betinget av den lokale geologien. Den store variasjonen i landskapet reflekterer nettopp den geologiske historien, en historie som for vår geoparks del er 1500 millioner år lang.

Hva gjør geoparken?

Geoparkens hovedaktiviteter er undervisning og formidling i vid forstand, samt å legge til rette for en mest mulig bærekraftig turisme (geoturisme). I samarbeid med andre instanser er vi også engasjert i og opptatt av vern og vedlikehold av geologisk naturarv.

Utadrettet virksomhet mot lokalbefolkning har som mål å øke kunnskapen om eget bosted, skape lokal stolthet, øke identitetsfølelsen og gjennom dette skape gode ambassadører for stedet. Samtidig økes forståelsen for betydningen av å ivareta naturen. Vi har en rekke

guidedede turer som er åpne for alle, og har flere skiltete, tilrettelagte lokaliteter. Vi utvikler stadig nye lokaliteter, men ønsker samtidig å ikke forstyrre naturopplevelsene med skilt alle steder. Derfor bruker vi også digital formidling i kombinasjon med gode guider.

Den geologiske naturarven

Geoparken formidler en svært lang, mangfoldig og til dels unik historie: fra det 1500 millioner år gamle grunnfjellet i vest og den 580 millioner år gamle, «verdenskjente» kalksteinsvulkanen på Fen ved Ulefoss, via den 450-400 millioner år gamle, fossilrike tropiske havbunnen gjennom Grenland til de «unge», særegne larvikittene, rombeporfyrene, basaltene, syenittene og trachyttene i øst. Disse siste bergartene vitner om tidlige tegn på et revnende superkontinent. Noen av dem, som larvikittene, er unike for denne 350-250 millioner år gamle riftsonen – kalt Oslofeltet. Og til slutt: gjennomgående har vi et variert landskap formet av de siste 2,6 millioner års mange istider. Det er mange historier å fortelle, om kontinentenes vandring på kloden, funn av nytt grunnstoff og nye mineraler, etablering av jernverk og porselensindustri, middelalderens byggekunst av stein og menneskenes bosetting og utnyttelse av godt jordsmonn. Oslofeltets utvikling, med mektige vulkaner, sprekker der det rant ut rombeporfyrlava, størknende larvikitter og spesielle syenitter nede i grunner, er historier vi formidler fra Mølen sør i Larvik til Oppdalen og Skriua nord i Siljan, Vindfjell, Prestseter, Kjærra, Svarstad og Lønskoll i nord i Larvik. Og historiene om hvordan vann og mektige isdekker har utmeislet landskapet og etterlatt seg viktige naturressurser, hører med til geoparken fortelling.

Geoparken i Siljan og Lardal – landskapet og geologien

Innlandsdelen av geoparken er preget av mye vegetasjon og selve berggrunnen er i mindre grad blottlagt. For områdene nord i Larvik og i Siljan er geoparkens formidling i stor grad knyttet til de geologiske landskapstrekkene og hvordan lokal geologi preger jordsmonnutvikling og vegetasjon. I disse delene av geoparken er selve landskapet i hovedsak vår *defining heritage* i forhold til UNESCO. Marin grense (hvor høyt havet stod etter siste istid) er tydelig markert i dalførene; dyrkbar jord og det meste av bebyggelsen ligger opp til marin grense. Selve dalførene med sine U-formede profiler vitner om brearmenes bevegelse og de eroderende kreftene. Dalbunnene er omformet av elvene – dagens aktive geologiske prosesser foregår her.

Larvikittkollene er typiske rike på løvskog og bunnvegetasjon, mens lavkledde eller bare flåg med furu og moser er typiske for syenittkollene. Fra disse bare kollene er det flott utsikt utover en landskap som representerer 300 millioner år med geologiske fortellinger. I Lågendalen har man til og med tegn som tyder på 160 millioner år gammel dypforviting i larvikittene. I juratiden var Norge stort sett tørt land og vi har lite naturarv fra denne tiden å vise fram ellers fra fastlandsnorge. Forvitret larvikitt finner vi som skredvifter eller noe som ligner grusforekomster.

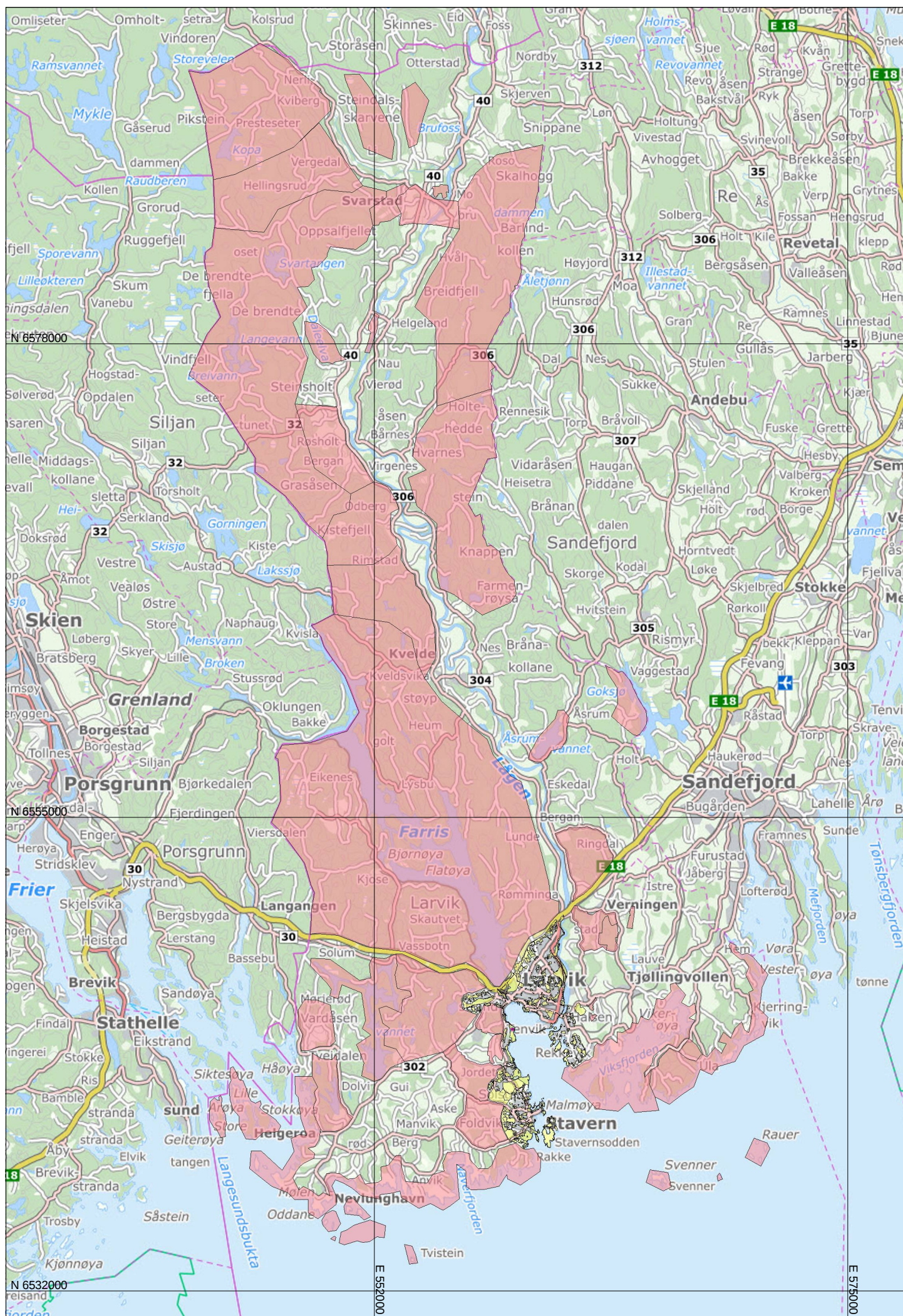
De aktuelle områdene i geoparkens nordlige del er også svært mye brukte friluftsområder, for befolkningen lokalt, fra Grenland, Larvik og Sandefjord. Et nettverk av merkede stier knytter sammen områdene rundt Vindfjell, Svarstad, Prestseter og Omholt fjell (Kongsberg kommune). Stiene er merket av DNT og ligger i deres UT-app. Geoparken er innholdsleverandør i denne appen og har begynt arbeidet med å legge inn informasjon om geologi og landskap i turbeskrivelsene og lage egne geoturer. Synergien mellom geoparken og DNTs tilrettelegging er åpenbar og svært viktig for oss.

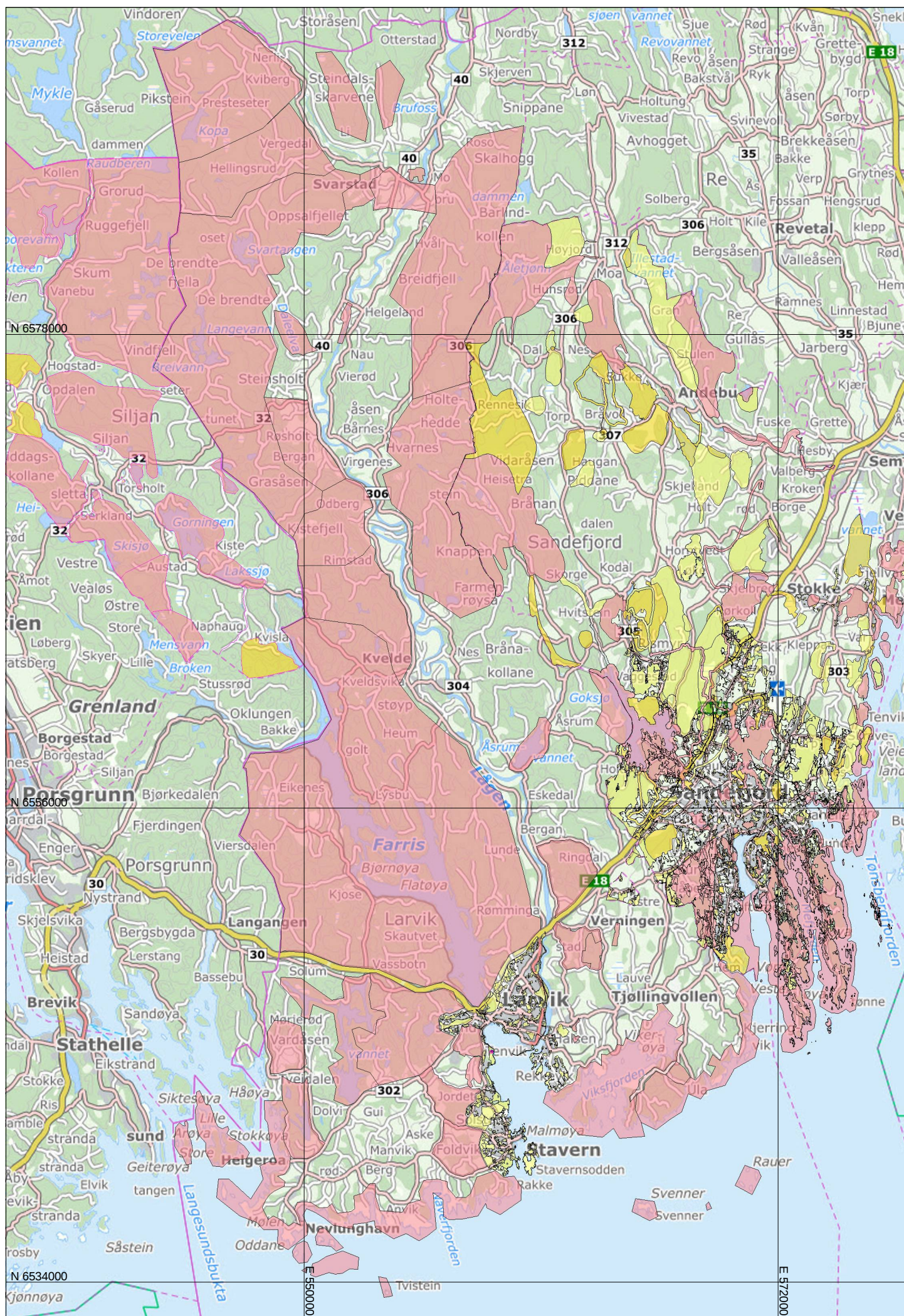
Konklusjon

Etablering av vindmøller på topper og i dalsider samt av tilknyttet infrastruktur vil bety store endringer i landskapet. Det vil endre profiler, påvirke utsikt og opplevelser og vil definitivt være en stor og menneskeskapt forandring av vår geologiske *defining heritage*. Vi kan ikke vurdere vindmøller på topper eller godt synlig i ller og dalfører som annet enn svært store inngrep. Det er også vanskelig å forstå at det er fornuftig å plassere større vindmølleparker i landskap og friluftsområder av så stor betydning som i områdene i Siljan, nord i Skien og nord i Larvik. Vi er klar over at områdene nord i Skien allerede er klassifisert som viktig område for friluftsliv, men vi vil understreke at denne delen av geoparken også omfattes av vår *defining heritage* med tanke på det geologiske landskapet. Inngrep av den type og størrelsesorden som går fram av den nasjonale rammen for vindkraft på land kan bli problematisk i forhold til Gea Norvegica Geoparks UNESCO-status i området.

Porsgrunn, 29.05.2019

Kristin Rangnes
Daglig leder/geolog
Gea Norvegica UNESCO Global Geopark





Fra: Lars Wilhelm Solheim <larswilhels@vfk.no>
Sendt: tirsdag 13. november 2018 12.26
Til: 'sbj@nve.no'; 'nve@nve.no'
Kopi: Kristian Ingdal; Linda Lomeland; Postmottak_Larvik_kommune;
'nve@nve.no'; 'fmvepost@fylkesmannen.no'; Svein Almedal; Live Rud
Emne: Nasjonal ramme for vindkraft - innspillshøring

Kategorier: Rød kategori

Norges vassdrags og energidirektorat
v/ Rådgiver Sissel Belgen Jakobsen

Nasjonal ramme for vindkraft – innspillshøring.

Det vises til brev fra NVE av 5.9.2018, samt til telefonsamtale om saken. Ved en inkurie er innspillshøringen ikke besvart innen fristen. Vi håper likevel at uttalelsen fra Vestfold fylkeskommune tas med videre i pågående utredning av nasjonal ramme for vindkraft.

Uttalelsen fra Vestfold fylkeskommune lyder slik;

"Vestfold fylkeskommune slutter seg til uttalelsen fra Fylkesmannen i Vestfold av 30.10.2018. Aktuelle område omtalt under benevnelsen "Skrim" har et betydelig konfliktpotensiale med friluftsliv- og rekreasjonsinteressene i denne delen av Vestfold. I kommuneplaner og i kommunedelplan for idretts- og friluftsliv i tidligere Lardal kommune, nå Larvik kommune er deler av omtalte område skravert som "Vindfjelltraktene, - et område av stor lokal og regional verdi for friluftslivet i Lardal, Larvik og i Vestfold, - i deler av Telemark og i Kongsberg. Selve dalføret kommuniserer med Numedalslågen som er et nasjonalt laksevasdrag. I perioden fra tidlig 1900 til år 2000 har det vært flere framstøt med ønske om vannkraftutbygging i Numedalslågen og i Daleelva. Disse framstøtene har hver gang blitt stoppet grunnet store konflikter med lakseinteressene og den verdi samfunnet anser at dette landskapsrommet inneholder, også mht trasser for ledninger og master og annen teknisk infrastruktur.

Vestfold fylkeskommune er samtidig i sterk tvil om området er tilstrekkelig eksponert for vind til å forsvare naturinngrep og øvrige samfunnsutgifter ved en utbygging av vindkraft i dette området.»

Mvh
Lars Wilhelm Solheim
Rådgiver
Vestfold fylkeskommune